

Kriminella gäng

Kortfakta om gängbrottslighet:

- Sex till åtta procent av de intagna i landets fängelser bedöms ha någon anknytning till organiserad brottslighet.
- Kriminalvården följer dessa personers förehavanden noga och försöker hitta motmedel.
- Viktiga uppgifter är att hindra nyrekrytering och att motivera och stödja dem som vill lämna kriminella grupperingar.

Olämpliga klientkonstellationer ska undvikas. Vissa personer bör inte träffas för att de tillhör samma gäng, andra bör inte träffas för att de tillhör olika gäng.

Organiserad brottslighet är ett aktuellt samhällsproblem. Kriminella gäng, gruppkonstellationer och nätverk finns utanför murarna och banden finns ofta kvar även innanför. Ibland skapas nya gäng i fängelset, men oftast följer gängidentiteten med utifrån. Detta kan vålla problem av många slag: risken finns att grupperingarna blir starka informella maktfaktorer som styr och ställer med både medintagna och personal. Rivalitet mellan olika gäng kan innebära uppgörelser, våld och kriminalitet inne på anstalterna. Nya medlemmar kan rekryteras med följderna att den organiserade brottsligheten i hela samhället ökar.

Hitta motmedel

Kriminalvården ägnar stor kraft åt att kontinuerligt kartlägga och analysera både kända och nyetablerade gäng.

Medlemmar och sympatisörer identifieras och sedan gäller det att hitta motmedel mot deras verksamhet och begränsa deras möjligheter att skapa maktcentrum och att begå nya brott inne i anstalten, med andra intagna eller på utsidan.

Noggrann placering

Det finns en särskild grupp inom Kriminalvården som sysslar med placeringsfrågor. För att undvika olämpliga klientkonstellationer görs ett mycket noggrant arbete innan man bestämmer på vilken anstalt och avdelning den dömd ska sitta. Placeringspusslet är komplicerat och många faktorer ska vägas in, som den allmänna säkerhetsnivån på anstalten, skydd för medfångar, skydd för den som ska placeras, behandlings- och programverksamhet som behövs. Bostadsavdelningarna är ofta små, bland annat för att öka möjligheten till differentiering.

Placeringsgruppen är även med när det gäller förflyttningar och omplaceringar av intagna.

Kartläggningsarbete

Man räknar med att 6–8 procent av de intagna, några hundra individer, har koppling till nätverkskriminalitet och dessa har Kriminalvården under uppsikt. Myndigheten har som en av sina uppgifter att genom informationsinhämtning och analys skapa beslutsunderlag som syftar till god säkerhet för anställda och intagna.

Inhämtningen av information sker på olika sätt och i nära samarbete med personal på häktena och anstalterna.

Klienterna

Det finns olika slags kriminella gäng. Motorcykelgängen var de första som uppmärksammades på anstalterna, för drygt 15 år sedan. Sedan har det kommit olika slags fängelsegång, några politiskt motiverade grupper, förortsgång och etniska nätverk. Kriminalvården följer även embryon till radikalextremistiska religiösa grupperingar.

En del medlemmar har långa strafftider, andra kortare, men de är ofta dömda för just gängrelaterad brottslighet. En del spontana gängbildningar uppstår också under fängelsetiden.

Hindra nyrekrytering

En viktig uppgift för Kriminalvården är att motverka nyrekrytering bland ungdomar. Här är arbete i häkte och frivård centralt, för där finns störst möjlighet att möta klienterna individuellt.

Stöd att lämna

En annan uppgift är att påvisa alternativ både för dem som är potentiella gängmedlemmar och för dem som vill lämna organisationer och gängliv. Kriminalvården måste också vara med-

veten om och kunna möta eventuella hotbilder mot den som vill hoppa av en kriminell sammanslutning.

Behandling

Kriminalvården håller på att arbeta fram speciella klientprogram med syfte att förhindra nyrekrytering till kriminella grupperingar samt att stödja och underlätta för klienter som vill lämna grupperna. Många uttrycker på ett eller annat sätt till personal att de skulle vilja bryta upp från gängen, men inte vet hur de ska gå vidare. Det gäller för personalen att stärka motivationen att lämna den organiserade brottsligheten.

Inom programmet kommer man bland annat att arbeta kring teman som problemlösning, relationer och våld. Under hösten 2011 kommer Kriminalvården att prova delar av programmet på enstaka klienter.

Efter anstaltstiden

Kriminalvården samarbetar intensivt med andra organisationer, inte minst polisen, när det gäller faktainsamling kring gängen.

Men samarbete krävs även inom andra områden. Den klient som lämnat ett organiserat gäng behöver hjälpåtgärder från flera samhällsinstanser när den ska ut i samhället efter fullgjort straff, t.ex. polis, socialtjänst och frivilligorganisationer.

Många som ingår i kriminella nätverk vill lämna det livet bakom sig men behöver stöd och hjälp både för att komma ifrån gänget och för att bygga upp en ny självbild. Kriminalvården, precis som andra myndigheter och organisationer, måste hjälpa dessa personer att skapa ett nytt liv.